

Scholen

Naar meer plaatsen in het Brusselse onderwijs

Monitoring van de schoolplaatsen

In het kader van het ontwerp-GPDO heeft de gewestregering de opdracht gegeven om een '**stand van zaken op te maken van alle bestaande openbare uitrustingen**, zoals scholen, bibliotheken, kinderkribben, openbare ruimten, handelszaken, vervoer, maar ook van plaatsen voorbehouden aan cultuur, mode... met het oog op een betere spreiding hiervan over het hele grondgebied en over de hele bevolking van het gewest'.

Daarom onderzoekt het ATO de afstemming (nu en in 2020) tussen het schoolaanbod en de schoolvraag om **het aantal en de verspreiding van toekomstige scholen** beter te kunnen sturen.

Monitoring van de schoolplaatsen

Deze studie biedt een **kader voor de planning** van schoolplaatsen in het basis- en secundair onderwijs.

Onderdelen van de studie zijn:

- een territoriale analyse (op wijkniveau) van het plaatsentekort in het onderwijs,
- een identificatie van de mogelijke locaties voor nieuwe scholen (opstellen van een kadaster),
- een overzicht van de geplande nieuwe schoolplaatsen die de inrichtende machten van het onderwijs in Brussel en de subsidiërende overheden beslist hebben.

Deze studie is in februari 2014 geactualiseerd en aangevuld met targets.

De studie en de update zijn beschikbaar op de website van het ATO:

<http://www.adt-ato.irisnet.be/nl/node/281/>

OPVOLGING VAN DE PLANNING VAN DE SCHOOLVOORZIENINGEN GEBIEDSANALYSE EN PLAATSELIJKE PROBLEMATIEKEN

FEBRUARI 2014

Begin 2014 besloot de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om de functie van 'scholenfacilitator' te creëren.

Opdrachten van de scholenfacilitator:

- Individuele ondersteuning van de inrichtende machten bij de administratieve begeleiding van hun dossier voor het creëren van schoolplaatsen.
- Oprichting van een expertisecomité voor de systematische opvolging van de diverse projecten door alle betrokken administraties.
- Nuttige informatie ter beschikking stellen aan de inrichtende machten (bv. goede praktijken).
- Bijhouden van de vraag naar plaatsen, advies verlenen aan de autoriteiten om onder meer initiatieven te stimuleren, meewerken aan het opzetten van de monitoring van de vraag naar en het aanbod van schoolplaatsen van het ATO.

Sterke bevolkingsgroei

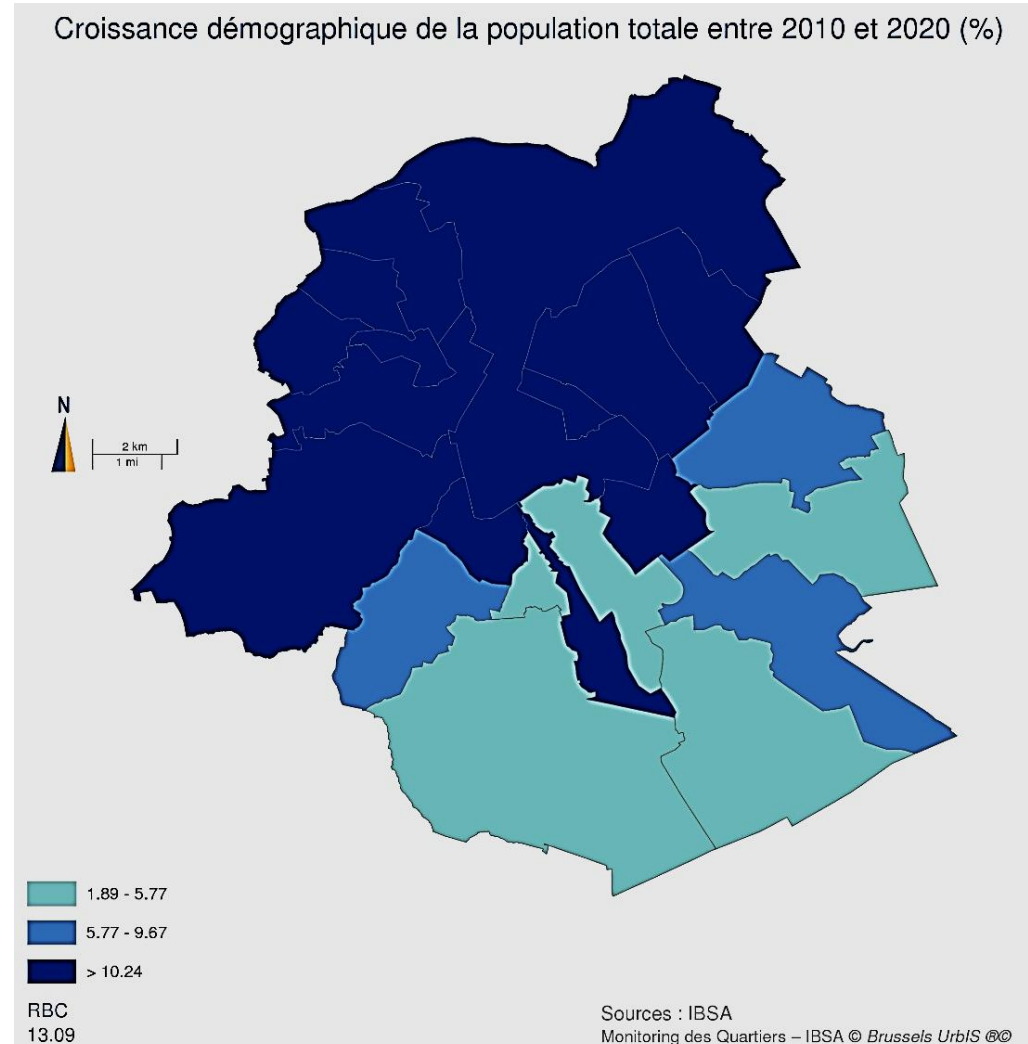
Van 2010 tot 2020 zou de Brusselse bevolking stijgen met 13,09%.

De bevolkingsgroei is geconcentreerd in de gemeenten in het noordoosten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Deze stijging van de bevolking loopt samen met een verjonging.

In 2013 was het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het jongste gewest van België met een gemiddelde leeftijd van 37,4 jaar, tegenover 40,6 jaar in het Waals Gewest en 42 jaar in het Vlaams Gewest.

Van 2020 tot 2030 zou de bevolking van 3 tot 17 jaar blijven stijgen (+4%).

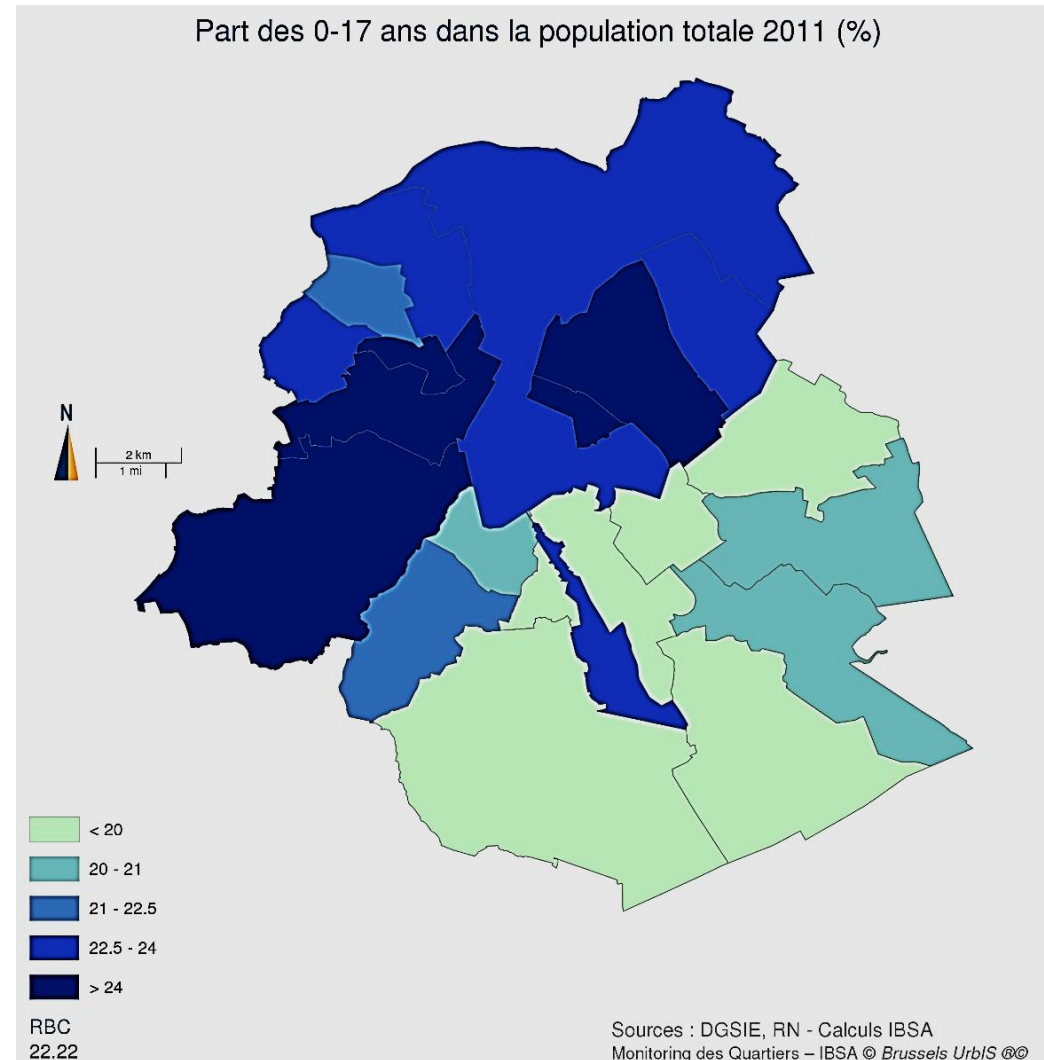

Sterke bevolkingsgroei

De gemeenten in de eerste kroon zijn het jongste:

- bijzonder lage gemiddelde leeftijd in Molenbeek, Schaarbeek en Sint-Joost;
- zeer hoog percentage min-18-jarigen (26% in Koekelberg en Sint-Joost, 28% in Molenbeek).

Omgekeerd is de bevolking in de gemeenten van de zuidoostelijke kwadrant ouder: duidelijke hogere gemiddelde leeftijd in Ukkel, Sint-Lambrechts-Woluwe en Watermaal-Bosvoorde (42,4 jaar of 9 jaar meer dan in Sint-Joost).

De sterke bevolkingsgroei heeft dus een zeer grote impact op de onderwijsvraag.

In 2010 berekende het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) het tekort aan schoolplaatsen in het Brussels onderwijs in **2020** op:

- **30.000 plaatsen in het basisonderwijs**
- **12.500 plaatsen in het secundair onderwijs**

http://www.bisa.irisnet.be/bestanden/publicaties/cahiers-van-het-bisa/cahiers_van_het_bisa_nr_2_juni_2010.pdf

Deze berekening vertrekt vanuit de veronderstelling dat de scholen verzadigd waren in 2010.

Sinds 2012 volgt het ATO de planning van nieuwe schoolplaatsen in Brussel via de scholenmonitoring.

Geplande nieuwe schoolplaatsen

Basisonderwijs

Bijna 29.000 bijkomende plaatsen gepland, waarvan 8.428 plaatsen gerealiseerd.

Op dit moment is het van belang om de daadwerkelijke realisatie van de plaatsen goed op te volgen.

Monitoring van het schoolaanbod - november 2014 - ATO

	Gecreëerde plaatsen	Geplande plaatsen	Totaal
Franstalig luik	4.497	18.457	22.954
Vlaams luik	3.931	1.942	5.873
TOTAAL	8.428	20.399	28.827

Geplande nieuwe schoolplaatsen

Basisonderwijs

Betekent dit dat er geen nieuwe plaatsen nodig zijn? Neen!

- Sommige plaatsen zijn tijdelijk: 20% van de plaatsen zijn/worden gerealiseerd in modulaire structuren
- Niet alle nieuwe plaatsen worden gecreëerd op de plekken met de grootste vraag.
Indien men wil dat elke ouder toegang heeft tot de school van zijn keuze, moeten er meer plaatsen dan nodig worden gecreëerd.

In het basisonderwijs is de nabijheid van de school bij de woning belangrijk, meer dan in het secundair onderwijs.

In bepaalde gebieden van Brussel zal nog meer geïnvesteerd moeten worden, bijvoorbeeld waar belangrijke woningbouwprojecten zijn gepland.

Geplande nieuwe schoolplaatsen

Gecreëerde of geplande schoolplaatsen in het basis onderwijs sinds 2010

Gecreëerde plaatsen 2010-2014

- Nederlandstalig onderwijs
- Franstalig onderwijs

Geplande plaatsen voor 2020

- Nederlandstalig onderwijs
- Franstalig onderwijs

Aantal plaatsen

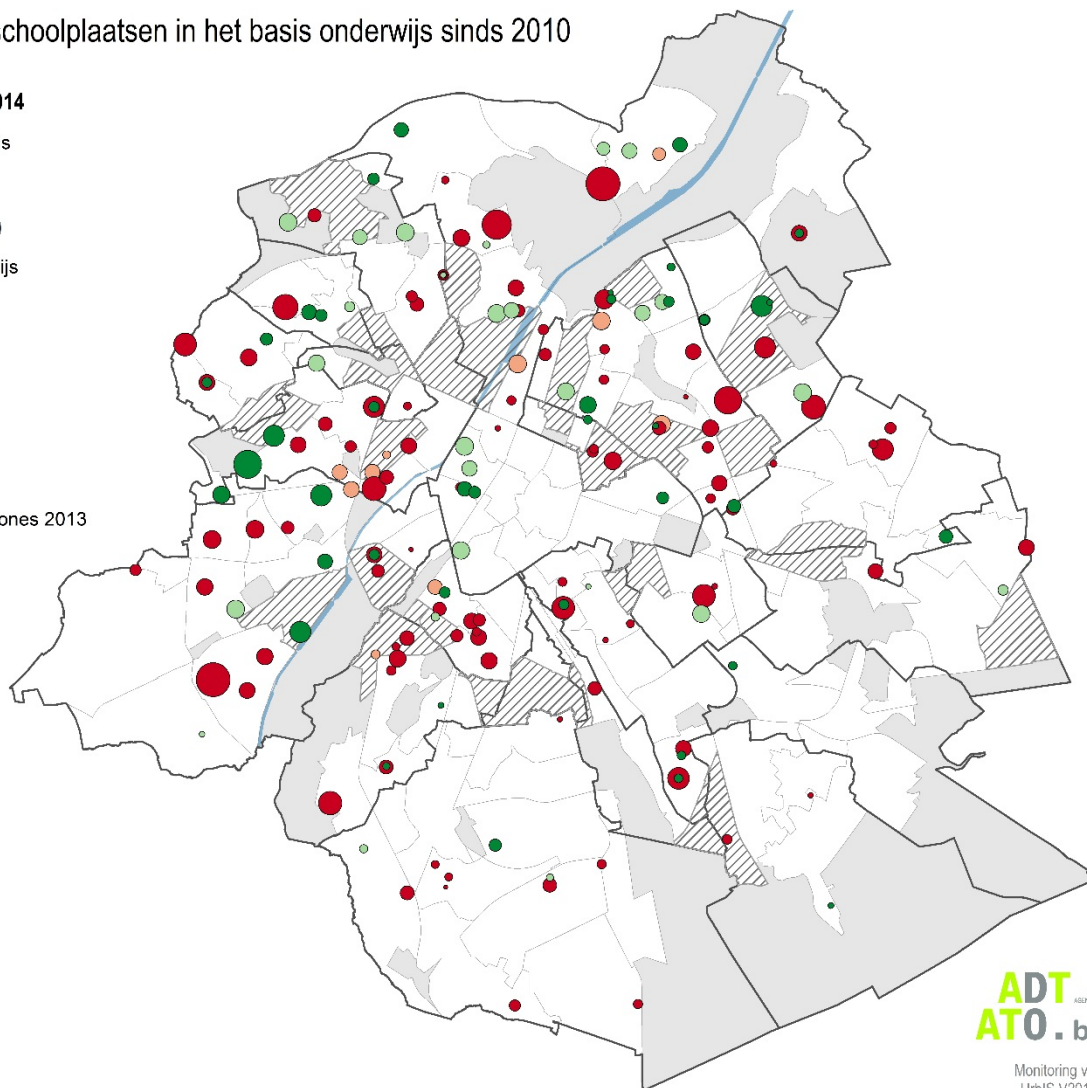
- 10
- 100
- 1.000

Prioritaire investeringszones 2013

Wijken

Onbewoonde wijken

Gemeenten

Geplande nieuwe schoolplaatsen

Secundair onderwijs

Het BISA schat dat het secundair onderwijs 12.500 bijkomende plaatsen nodig zal hebben tegen 2020.

Monitoring van de schoolplaatsen - november 2014 - ATO

	Gecreëerde plaatsen	Geplande plaatsen	Totaal
Franstalig luik	732	5.217	5.949
Vlaams luik	100	200	300
TOTAAL	832	5.417	6.249

Geplande nieuwe schoolplaatsen

Gecreëerde of geplande schoolplaatsen in het secundair onderwijs sinds 2010

Gecreëerde plaatsen 2010-2014

- Nederlandstalig onderwijs
- Franstalig onderwijs

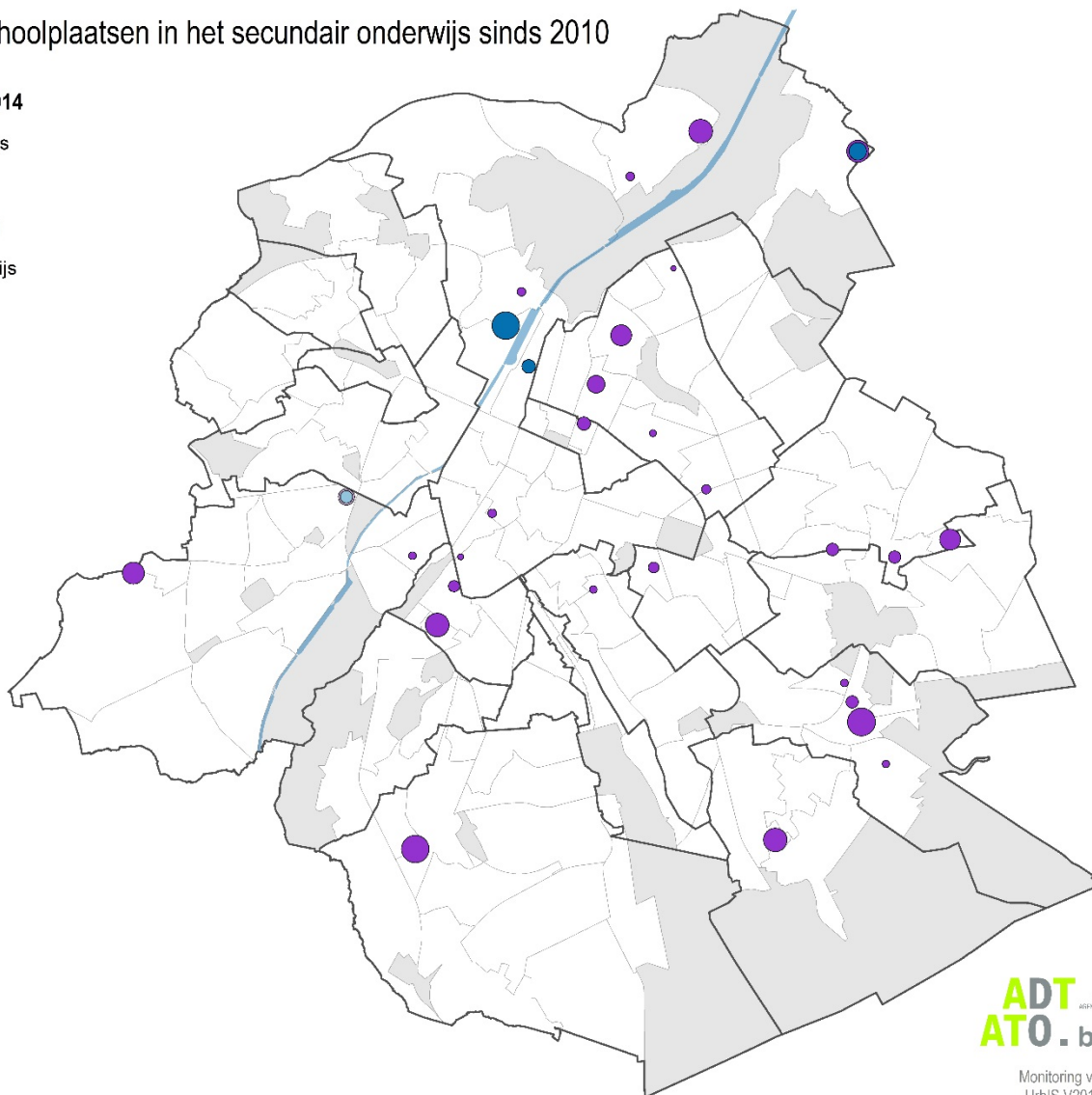
Geplande plaatsen voor 2020

- Nederlandstalig onderwijs
- Franstalig onderwijs

Aantal plaatsen

- 10
- 100
- 1.000

- Wijken
- Onbewoonde wijken
- Gemeenten

0 1 2 Km

Planning van toekomstige plaatsen

Schatting van het plaatsentekort in het secundair onderwijs:

- BISA (2010): in 2020 gebrek aan 12.500 bijkomende plaatsen
- FPB (2014) (zelfde methode als het BISA): in 2020 gebrek aan 14.870 extra plaatsen

NB: Deze schattingen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de scholen in 2010 verzadigd waren, terwijl we weten dat er 1.700 plaatsen over zijn in het eerste jaar van het Franstalig secundair onderwijs.

Let op:

- De resterende plaatsen in het secundair onderwijs beantwoorden niet altijd aan de vraag van de ouders.
- In het secundair onderwijs moet meer dan één plaats per leerling worden gerekend, (nog meer dan in het basisonderwijs).
- Reden: er is algemeen, technisch en beroepsonderwijs.

Schatting van het plaatsentekort in het secundair onderwijs (ATO) :

- **Hypothese 1:** verzadiging in 2014 + methode BISA
=> 9.500 extra plaatsen nodig tegen 2020.
- **Hypothese 2:** verzadiging in 2014 + toepassing van de bevolkingsgroei 2014-2020 binnen de leeftijdscategorie voor het secundair onderwijs op de leerlingen van het secundair onderwijs in 2014
=> 11.215 extra plaatsen nodig tegen 2020.

NB: op dit moment zijn er 6.249 plaatsen gepland

=> Er moeten dus plaatsen worden gepland in het secundair, maar om het aanbod af te stemmen op de vraag is absoluut nood aan:

- De analyse van het inschrijvingsdecreet om na te gaan waar de nood aan schoolplaatsen het hoogste is;
- De identificatie van het type school dat wordt opgericht.

Planning van toekomstige plaatsen

Een school bouwen is niet voldoende, die moet de ouders ook aanspreken!

=> Aandacht voor de pedagogische benadering

=> Aandacht voor de omgeving van de school (mobiliteit, sportvoorzieningen, groen):
het concept van 'stedenbouw voor scholen' (ATO)

Geplande nieuwe schoolplaatsen

Basis- en secundair onderwijs

Globaal aantal gecreëerde / geplande plaatsen

	Gecreëerde plaatsen	Geplande plaatsen	Totaal
Franstalig luik	5.229	23.674	28.903
Vlaams luik	4.031	2.142	6.173
TOTAAL	9.260	25.816	35.076

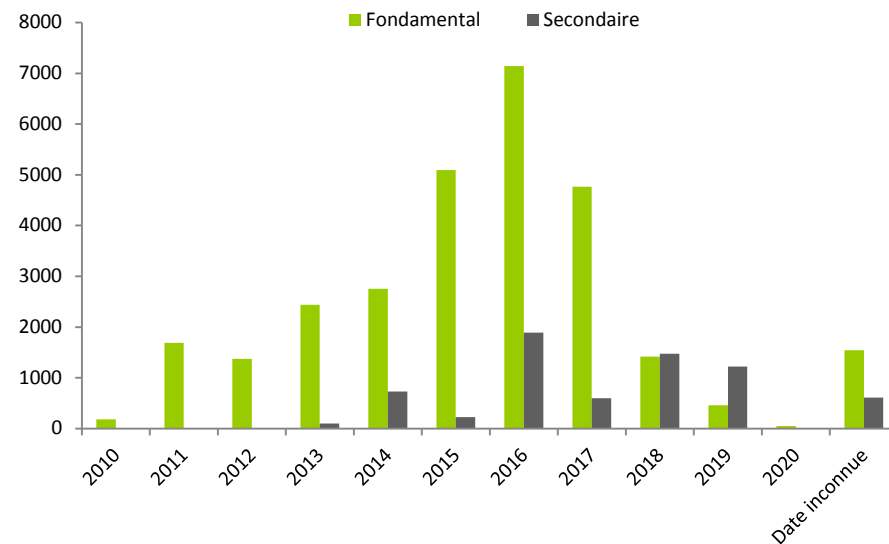
Over de telmethode:

De 'gerealiseerde plaatsen' tellen het aantal plaatsen dat daadwerkelijk is gecreëerd tussen 2010 en 2014.

De 'geplande plaatsen' tellen het aantal plaatsen waarvan de realisatie gepland is tussen 2015 en 2020 (soms tot 2022).

Bij sommige projecten is de realisatie van plaatsen over meerdere jaren verspreid en is het aantal gerealiseerde plaatsen per jaar niet bekend. In dat geval geldt als datum voor de telling het einde van de periode waarin de plaatsen zijn gerealiseerd. (Bijvoorbeeld: er worden 300 plaatsen gecreëerd tussen 2014 en 2018, dus de 300 plaatsen worden meegerekend in 2018).

Aantal gecreëerde / geplande plaatsen per jaar

Kadaster van potentieel vastgoed

2011

Realisatie van het kadaster van potentieel vastgoed voor scholen

= 126 locaties op aanwijzing van de gemeenten + 12 locaties in strategische gebieden (zoals Thurn & Taxis, Josaphat, Reyers)

2013-2014

Ontmoetingen met de gemeenten om de gegevens te verifiëren en te updaten

= nog 65 mogelijke locaties voor de vestiging van scholen in november 2014

Localisation : Rue Van Oost 52, 1030 - Schaerbeek
 Propriétaire : Domaine de la Commune de Schaerbeek
 Pouvoir organisateur : Commune de Schaerbeek
 Nature de la parcelle (AGDP) : Bâtiment scolaire
 Situation de droit (PRAS) : Zone Mixte
 Référence cadastrale (CAPAKEY) : 21910E0122/00R003
 Niveau d'enseignement à venir: Fondamental
 Type de financement: Subvention à charge du FBSEOS via financement exceptionnel
 Modalité d'opération : Reconversion de terrain(s) à la fonction scolaire et construction(s) scolaires(s) définitives
 Etat d'avancement : Etude préliminaire et pré-accord de financement mais pas encore de PU

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m²)	8989
Emprise au sol - B (m²)	6187
Coefficient d'emprise net B/S	0,69

Description de l'opération :

Il s'agit d'un ancien site des services techniques communaux.

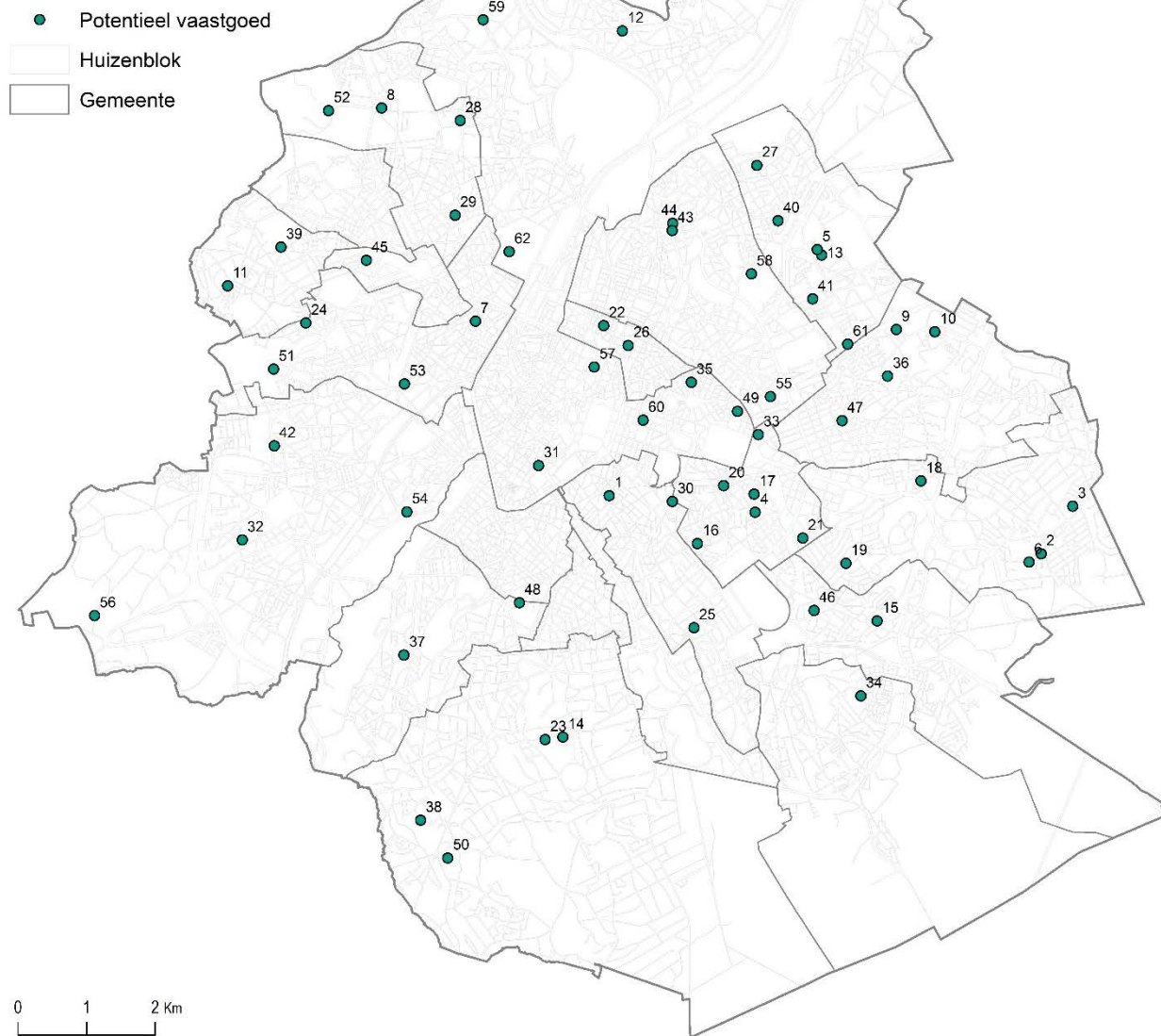
Il fait l'objet d'un projet complexe, développé dans le cadre d'un PPP, et prévoyant la construction d'une école francophone, d'une école néerlandophone, d'une salle de sports, de bureaux et peut-être de logements.

Concernant le projet d'école francophone, le site Van Oost accueillera l'école communale n°14, actuellement située rue Capronnier, n°1. L'école actuelle bénéficiera donc de locaux neufs et de places supplémentaires par rapport à sa capacité d'aujourd'hui : 250 à 650 élèves (augmentation de 400 places au total). Ce projet a obtenu un accord de financement de la Communauté Française en 2011 via le FBSEOS. Le début des travaux est prévu pour 2013. La part de financement revenant à la Commune sera - du moins en partie - couverte par la valorisation du terrain communal dans le cadre du PPP, avec la construction des logements et bureaux.

Kadaster van potentieel vastgoed

Kadaster van potentieel vastgoed

Kadaster van beschikbare gebouwen en terreinen

2014

Realisatie van een compleet kadaster van de beschikbare terreinen en geschikte gebouwen en monitoring van het vastgoedpotentieel

=> antwoord op het regeerakkoord

Onderzoek en verzameling van bestaande gegevens (met de DSP)

Federaal kadaster; andere kadasters (kadaster Huisvestingsplan, Demografisch GBP); inventaris ATO; administraties; Inventimmo; wijkcontracten; andere eigenaren van terreinen (gemeenten, FWB)

Ontwikkeling van fiches met meerdere criteria (situatie, oppervlakte, vereisten)

Verificatie op het terrein

Extra aandacht voor kantoorgebouwen die omgebouwd kunnen worden naar een voorziening (reeds enkele bestaande schoolprojecten)

Gewestelijke maatregelen voor de ondersteuning van nieuwe plaatsen in scholen

Ondersteuning van investeringen

- **Scholenplan** van 2010.
- **Leningen** aan gemeenten voor investeringen die voortvloeien uit de bevolkingsgroei via het BGHGT.
- **REG-subsidies**.

Maar ook wijkcontracten, subsidies voor gemeentelijke sportinfrastructuur.

Wetswijzigingen

- Sinds juli 2011 verleent het Brussels Gewest de stedenbouwkundige vergunningen voor het oprichten en uitbreiden van scholen, ongeacht de IR.
- Verkorte procedures: de theoretische procedure voor de verlening van een stedenbouwkundige vergunning gaat van 195 dagen naar maximaal 52 dagen (aanpassing van het BWRO van 03/04/2014).

Gewestelijke maatregelen voor de ondersteuning van nieuwe plaatsen in scholen

Creëren van een gewestelijke dynamiek

- Overleg met de gemeenten
- De verschillende administraties en gewestelijke diensten samenbrengen om de gevolgen van de bevolkingsgroei in het onderwijs aan te pakken.

Voor de eerste keer bevat het **gewestelijk beleidsplan** een hoofdstuk over onderwijs.

Hartelijk dank voor uw aandacht.

Contactpersonen:

Schoolfacilitator:

Julie Lumen (jlumen@adt.irisnet.be)

Scholenmonitoring:

Frédéric Raynaud (fraynaud@adt.irisnet.be)

Annabelle Guérin (aguerin@adt.irisnet.be)

www.adt-ato.be